

Evropská unie po brexitu

Evropská unie po brexitu

Václav Šmejkal (ed.)

Praha, Wolters Kluwer ČR, a. s., 2018, 240 stran

Evropská unie po brexitu

Autor: Václav Šmejkal (ed.)

Praha, Wolters Kluwer ČR, a. s., 2018, 240 stran

Publikaci je možné zakoupit >>> [zde](#).

10.2

Obecný dopad brexitu do fiskální sféry

Přetržení smluvních vazeb mezi Spojeným královstvím a Evropskou unií, potažmo ostatními členskými státy, může mít, vnímáno optikou Spojeného království, podstatný vliv např. na daňověprávní konsekvence přeshraničního působení jak fyzických, tak zejména právnických osob. Hrozí situace, kdy nebude docházet k aplikaci norem primárního a sekundárního unijního práva, které byly přijaty ve prospěch daňových subjektů, kdy pro významné finanční instituce bude výhodnější přemístit své sídlo na území jiného členského státu, dojde k narušení (resp. k nezbytné modifikaci) mezinárodního obchodu mezi Spojeným královstvím a dalšími členskými státy apod. Může se přitom stát, že uvedené negativní dopady bude možné spatřovat jak v rovině individuální, v níž lze z výše uvedených důvodů očekávat nárůst daňové povinnosti vybraných subjektů, tak v rovině celospolečenské, což se může projevit např. v nižším inkasu daní v rámci celého státu.

Ačkoliv bude mít brexit dopad jak na přímé, tak na nepřímé daně, považuji osobně za velmi nepravděpodobné, že by tato okolnost měla zásadní vliv na podobu a fungování britského daňového systému. V oblasti přímých daní byla totiž dosud ponechána naprostá většina daňové suverenity jednotlivým členskými státy a k harmonizaci docházelo pouze v dílčích otázkách, typicky ve prospěch daňového subjektu. Oblast nepřímých daní (tedy nejčastěji daně z přidané hodnoty a spotřebních daní) je naopak harmonizována značnou měrou, to však neznamená, že by bylo nutné dosud funkční systém zásadně měnit, byť při dosažení téměř plné daňové suverenity.

K daňové politice se velmi úzce váže problematika celní. Případné opuštění celní unie by pro Spojené království znamenalo nutnost zavést zcela nový celní systém, ideálně při využití současné personální a instrumentální infrastruktury. V úvahu přichází rovněž teoretická varianta, kdy by došlo k dobrovolnému převzetí unijní celní úpravy, což by vedlo k zachování kontinuity, avšak umožnění jednostranných změn vybraných parametrů by v daném případě bylo legislativně obtížnější. V posledních měsících se v této souvislosti uvažuje o možném zrušení veškerých dovozních cel na území Spojeného království, což by naopak mělo mít na veřejné rozpočty pozitivní dopady. Variant řešení, jak dojít k zamýšlenému cíli, tedy aby byly dopady brexitu na rozpočet Spojeného království co nejmenší, je nyní uvažováno hned několik současně a jakékoliv závěry jsou spíše spekulativní povahy. Do značné míry záleží rovněž na tom, jakým konkrétním způsobem k brexitu Spojené

království a Evropská unie přistoupí, zda dojde ke sjednání jakéhosi přechodného období, zda se Spojené království s příslušnými orgány Evropské unie dohodne na určité formě bližšího přidružení apod. Všechny tyto aspekty totiž budou mít zcela zásadní vliv na dopady brexitu do daňové oblasti, a nyní proto není možné je zcela exaktně zhodnotit.

Vzhledem k tomu, že Spojené království patří mezi členské státy, které odvádějí do unijního rozpočtu více, než z něj následně čerpají (jak přímo, tak nepřímo prostřednictvím jiných entit), bude mít brexit citelný dopad na rozpočet Evropské unie. V posledních letech se pohyboval příspěvek Spojeného království na činnost Evropské unie od 12 do 18 mld. eur, z unijního rozpočtu bylo naopak čerpáno okolo 8 mld. eur. Čistá pozice Spojeného království se tedy pohybuje od 4 do 10 mld. eur ve prospěch Evropské unie. V jednotlivých letech se uvedené údaje liší, přesto patří Spojené království konstantně k zemím významnou měrou financujícím unijní rozpočet. Výpadek těchto příjmů bude tedy nezbytné financovat jiným způsobem.

10.3

Vliv brexitu na přímé daně

Pokud jde o oblast přímých daní, může mít brexit na britské daňové právo dílčí dopady především s ohledem na chybějící komplexnější harmonizaci přímých daní jako takových. Mezi přímé daně lze řadit jak daně majetkové a daně transferové, tak zejména daně z příjmů. První uvedené skupiny daní se brexit může dotknout jen minimálně, a to tehdy, kdy např. příslušná vnitrostátní úprava zvýhodňuje příslušníky členských států Evropské unie apod. Daleko více dopadů naopak hrozí v oblasti zdanění příjmů ať už fyzických, nebo právnických osob.

Vedle výše uvedených možných zvláštních režimů pro příslušníky členských států Evropské unie jde o další specifické aspekty. První oblastí s potenciálem významnějších dopadů je oblast zvýhodnění daňových subjektů v podobě jednotlivých dílčích směrnic. V současné době lze hovořit především o směrnici o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností, dále o směrnici o společném systému zdanění úroků a licenčních poplatků a směrnici o společném systému zdanění při fúzích a rozděleních. Všechny tři uvedené směrnice mají za cíl zvýhodnit postavení daňových subjektů při splnění vymezených požadavků. Vzhledem k tomu, že jde o směrnice, je daná úprava transponována do vnitrostátních britských předpisů a z hlediska Spojeného království může být účinná také po brexitu, což se také minimálně v krátkodobém horizontu obecně očekává. Z hlediska Evropské unie, resp. ostatních unijních států je situace poněkud odlišná, neboť vystoupením z Evropské unie se stát stává tzv. třetím státem, jehož pozice je odvislá od případných ad hoc ujednání. Nelze vyloučit situace, kdy by si Spojené království vyjednalo obdobné postavení jako např. Norsko nebo Švýcarsko a postavení jeho daňových subjektů by v tomto ohledu zůstalo téměř nedotčené.

Další oblastí, která bude brexitem postižena, je oblast judikatury unijních soudních instancí, především SDEU. Rozhodnutí, která v průběhu řady let vytvořila jakýsi ucelený systém „case law“, se pro Spojené království nově stanou nezávazná, což s sebou může přinést jak pozitivní, tak negativní dopady. Potenciální negativní dopady může mít např. nemožnost odkazovat se na rozsudek ve věci Cadbury Schweppes, kde soud mimo jiné konstatoval, že „pouhá skutečnost, že společnost-rezident zřídí vedlejší provozovnu, jako je dceřiná společnost, v jiném členském státě, nemůže založit obecnou domněnku o daňovém podvodu a odůvodnit opatření zasahující do výkonu základní svobody (...)“. Na druhou stranu se může jevit jako výhodné to, že závaznost ztratí také celá řada rozhodnutí, která se zdají být v rozporu se zájmy britských daňových subjektů. Naskýtá se však základní otázka, do jaké míry budou unijní judikaturu v budoucnu reflektovat britské soudy.

Vystoupení z Evropské unie s sebou dále přinese pomyslné uvolnění rukou, zejména pokud jde o unijní pravidla, k jejichž akceptaci nemusí být Spojené království zcela nakloněno. Příkladem může

být vyšší flexibilita při určování sazeb daně. Oblast přímých daní bude nepochybně dotčena další řadou dílčích aspektů. Spojené království např. nebude vázáno budoucími legislativními úpravami týkajícími se společného základu daně z příjmů právnických osob (tzv. CCTB) a společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob (tzv. CCCTB). Dále nebude muset čelit vyšetřováním Evropské komise, která se týká nedovoleného poskytování státní podpory členskými státy nadnárodním společnostem apod.

10.4

Vliv brexitu na nepřímé daně

V oblasti nepřímých daní dojde pravděpodobně k určitým změnám v rámci právních úprav daně z přidané hodnoty, spotřebních daní a energetických daní. Ostatní nepřímé daně zavedené Spojeným královstvím zůstanou brexitem nedotčeny. Pokud se jedná o oblast spotřebních a energetických daní, tyto jsou unijně částečně harmonizovány. I pokud nedojde k následné formě přidružení Spojeného království k Evropské unii, je pravděpodobné, že současná právní úprava, vycházející primárně z transpozice příslušných směrnic, zůstane nadále zachována. Určitou výhodou může být odstranění unijně stanovených limitů (např. pokud jde o výši sazeb daně, vymezení předmětu daně apod.). Do oblasti nepřímých daní by mohla zasáhnout, stejně jako v případě daní přímých, celá řada vedlejších aspektů. Jedním z nich je potenciální nemožnost budoucího využití judikatury SDEU.

Co se týče daně z přidané hodnoty, jejíž systém dnes vychází ze směrnice o společném systému daně z přidané hodnoty, zde lze v důsledku brexitu očekávat významnější změny. Daň z přidané hodnoty je daní značně harmonizovanou, což vyplývá z povahy této daně a z požadavku na jednotný přístup členských států Evropské unie. Transpozicí uvedené směrnice jednotlivými členskými státy tedy došlo k vytvoření významného systému, který funguje napříč všemi členskými státy obdobně, a jakýkoliv jednostranný zásah státu má potenciál tento systém narušit tak, že v konečném důsledku může hrozit nepodrobení předmětného plnění daní ani v jednom státě, případně k podrobení zdanění ve více státech, což by mohlo vést ke dvojímu zdanění, případně nezdanění. S ohledem na to jsou tyto změny až na drobné výjimky nepřijatelné. Vystoupením Spojeného království z Evropské unie se (nejen) uvedená směrnice může stát bezpředmětnou. V tomto případě by britský systém daně z přidané hodnoty mohl fungovat nadále podle unijního modelu s tím rozdílem, že by Spojené království bylo nově považováno za mimounijní jurisdikci se všemi dopady, bylo by postaveno na roveň třetím státům a došlo by k ukončení volného přístupu na jednotný trh. Z hlediska ostatních členských států by se přikročilo k aplikaci standardních vývozních, resp. dovozních režimů.

Stejně jako může dojít k vytvoření zcela nového systému fungování daně z přidané hodnoty, se nakonec může přistoupit k určité formě přidružení Spojeného království k Evropské unii, což by mohlo vést k zachování současného stavu s určitými odchylkami. Obnovení suverenity v oblasti nepřímých daní by Spojené království mohlo motivovat k opětovnému zavedení vlastní daňové politiky v oblasti doposud harmonizovaných nepřímých daní, což by se mohlo projevit např. svobodou při určování předmětu, základu nebo sazeb daně, a to i pod úroveň současných minimálních sazeb daní v rámci Evropské unie. V oblasti nepřímých daní nelze dále vyloučit vznik daňové diskriminace při dovozu vybraného zboží, a to z důvodu budoucí absence této unijní překážky. Především v rámci vývozní zahraniční politiky by však bylo potřeba vzít v potaz nepříznivé dopady na britský export v podobě nově vzniklých povinností v oblasti cel, které by na tyto dodávky zboží při opuštění celní unie dopadaly. Současně je zapotřebí mít na mysli výše uvedené riziko dvojího zdanění, resp. nezdanění.

Další články:

- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [V lednu přišel šok. Ze seznamu zmizely tisíce soudních překladatelů](#)
- [Koupě nemovitosti v Rakousku: vedlejší náklady v praxi](#)
- [Legal Innovation Day 2026: Praktické využití umělé inteligence v právní praxi](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)
- [Jak ušetřit na energiích, aniž byste porušili zákon](#)
- [SLUTO DAŇOVÁ & ÚČETNÍ firma roku 2025: Kdo se letos zařadil mezi špičky oboru?](#)